

การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนยุค Thailand 4.0 English Language Learning Management for Learners in the Period of Thailand 4.0

สุชาดา ลดาวัลย์¹

Suchada Ladawan¹

กฤตชัญญ์ มีคำทอง²

Grituch Meekhamthong²

Email: vimonporn084@gmail.com

บทคัดย่อ

แนวคิดการสอนภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนชาวไทยปัจจุบัน ควรมุ่งเน้นส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแนวสื่อสาร และเป้าหมายสูงสุดของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ คือ การพัฒนาผู้เรียนให้สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยจำเป็นอย่างยิ่งต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนแบบดั้งเดิมที่เน้นเพียงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการไวยากรณ์ที่มุ่งเน้นเพียงการท่องจำคำศัพท์และโครงสร้างภาษา แต่ผู้เรียนไม่สามารถพูดสื่อสารได้ให้เป็นขั้นเรียนภาษาอังกฤษที่มีการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสอนภาษาแนวสื่อสารมีกิจกรรมเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ภาษาสื่อสาร (Communicative Activities) ตามความสนใจของผู้เรียนเป็นหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered Curriculum) การสอนภาษาอังกฤษที่เน้นภาระงาน (Task-Based Instruction) ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ทักษะการคิดการแก้ปัญหาและการทำงานร่วมกันผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ต่อยอดความรู้เดิมส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมและสิ่งใหม่นับเป็นการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบ Active Learning และยังเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาเชิง Productive Learning ซึ่งสอดคล้องกับความจำเป็นทางสังคมที่ผู้เรียนควรได้รับการเตรียมพร้อมทักษะด้านต่างๆเพื่อสามารถดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้และสอดคล้องกับแนวคิด Thailand 4.0 ที่ภาครัฐนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศไทยไปสู่ “ความมั่นคงมั่งคั่งและยั่งยืน” ที่ต้องอาศัยหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนคือ “คนไทย 4.0” ในการสร้างนวัตกรรมและผลผลิตใหม่ๆและมีทักษะความเป็นนานาชาติ (Internationalization) ในการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนความรู้การค้าขายและ

¹ อาจารย์, มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น

¹ Lecturers, Northeastern Region University, Khon Kaen Province

² นักวิชาการอิสระ, จังหวัดขอนแก่น

² Freelance Researchers, Khon Kaen Province

* ได้รับบทความ: 10 มิถุนายน 2561; แก้ไขบทความ: 28 สิงหาคม 2561; ตอรับการตีพิมพ์: 13 กันยายน 2561

Received: June 10, 2018; Revised: August 28, 2018; Accepted: September 13, 2018

ประสานร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อเกิดความสัมพันธ์อันดีเข้าใจความแตกต่างของผู้คนต่างวัฒนธรรมมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสารและสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : แนวคิด Thailand 4.0, การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ABSTRACT

The concept of teaching English to current. Thai learners Should focus on promoting the teaching of communication. The ultimate goal of teaching English is to develop learners. Modified traditional teaching methods that emphasize only knowledge and understanding of the principles of grammatical language but learners cannot speak. Communication language teaching methods There are learning activities that encourage learners to use communicative language. According to the interests of the learner, is an English course that is centered on learners, teaching English that focuses on workload. Learners develop English skills, thinking skills, problem solving. Create new knowledge, expand knowledge, promote creativity, innovation and Active Learning English Language Teaching, Various skills to be able to live in the 21st century and Thailand 4.0. The government sector used to develop Thailand into “Security, stability and sustainability” that rely on the key to driving is “Thai 4.0”. Creating innovation and new products and having international skills. A good relationship, understanding the differences of people, Different cultures have critical thinking skills, knowingly information.

Keywords : The Period of Thailand 4.0, English Language Learning

1. บทนำ

ปัจจุบันความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษมีความสำคัญ เพราะภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีการใช้อย่างกว้างขวางในโลกยุคข้อมูลข่าวสารไม่ว่าจะเป็นในด้านของการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารภาษาอังกฤษมีความจำเป็นสำหรับทุกวิชาชีพ ทั้งต่อการปฏิบัติหน้าที่ โดยตรงและต่อการพัฒนาตนเองและวิชาชีพพยาบาลเป็นบุคลากรที่ควรได้รับการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษให้ดีขึ้นด้วยเช่นกัน แต่ในปัจจุบัน พบว่า บุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคลากรกลุ่มที่ยังขาดทักษะและความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะในด้านการพูดและการฟัง ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาตนเองและหน่วยงาน

การเรียนรู้ภาษาเป็นทักษะที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากปัจจุบันเป็นโลกแห่งยุคข่าวสารสนเทศ (Information Literacy) ยุคข่าวสารไร้พรมแดนและวิทยาการต่างๆมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทิศทางของข้อมูลต้องปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา ทำให้ภาษามีส่วนเกี่ยวข้องกับ

วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในศตวรรษที่ 21 มากขึ้น นอกจากนี้ภาษายังเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารในด้านการศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ สามารถนำไปใช้เพื่อการพัฒนาประเทศและประชากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน ดังนั้นผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องมีทักษะการสื่อสารขั้นพื้นฐานและความสามารถในการสื่อสารได้หลายรูปแบบและสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในฐานะภาษาเพื่อการสื่อสารที่สำคัญของโลก ซึ่งปัจจุบันภาษาอังกฤษถือว่าเป็นภาษานานาชาติ เป็นภาษากลางของโลก เป็นภาษากลางของมนุษยชาติ เป็นภาษาที่มนุษยชนโลกใช้ติดต่อกันเป็นหลัก ไม่ว่าแต่ละคนจะใช้ภาษาอะไรเป็นภาษาประจำชาติเมื่อต้องติดต่อกับคนอื่นที่ทางภาษาต่างวัฒนธรรมกัน ทุกคนจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักอยู่แล้ว ด้วยเหตุนี้ทุกชาติทุกภาษาจึงบรรจุวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองรองลงมาจากภาษาประจำชาติ เป็นแกนหลักของหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ปฐมวัยไปจนถึงการศึกษาตลอดชีวิต (สมเกียรติ อ่อนวิมล, 2559 : ออนไลน์)

จากความสำคัญดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดให้ผู้เรียนทุกคนเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์และความจำเป็นและกระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นความจำเป็นในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ จึงจัดให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในสถานศึกษา โดยมีนโยบายพัฒนาคุณภาพการสอนภาษาอังกฤษ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถหาประสบการณ์ในห้องเรียนไปใช้ได้ ดังนั้นจะต้องได้รับการฝึกทักษะทางภาษาทั้ง 4 ทักษะคือ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ซึ่งมุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ที่จะช่วยให้ใช้ภาษาในการสื่อสารได้ตามความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน (กรมวิชาการ, 2545 : 57) ทั้งนี้เนื่องจากทักษะการเขียนเป็นทักษะทางภาษาที่ยากและซับซ้อนที่สุดเป็นทักษะสำคัญที่มนุษย์ใช้ในการติดต่อสื่อสาร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ในการใช้เทคนิคการเขียนไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างของคำในประโยคและไวยากรณ์ มีความจำเป็นที่จะต้องนำมาพิจารณา จึงจะทำให้ผู้อ่านสื่อความหมายได้อย่างเข้าใจ แนวทางการแก้ปัญหาการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น มีวิธีที่จะแก้ปัญหาได้หลายวิธี เช่น การใช้ชุดการเรียนรู้หรือชุดการสอน การใช้วิธีการสอนแบบต่างๆ หรือการใช้แบบฝึก ซึ่งช่วยให้ครูผู้สอนมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่างๆ ของผู้เรียนได้ชัดเจนและเป็นสื่อการสอนที่ช่วยลดภาระของครูผู้สอนอีกด้วย

2. แนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนยุค Thailand 4.0

การเรียนภาษาต่างประเทศนั้นแตกต่างจากสาระการเรียนรู้อื่นๆ เนื่องจากผู้เรียนไม่ได้เรียนภาษาเพื่อความรู้เกี่ยวกับภาษาเท่านั้น แต่เรียนเพื่อสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ตามความต้องการในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในชีวิตประจำวันและการงานอาชีพ (สำลี รักสุทธี, 2544 : 57) กล่าวว่าการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร คือความสามารถในการใช้ทักษะการฟัง พูดอ่าน และเขียนภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษาและสถานการณ์การใช้โดยคำนึงถึงความเหมาะสมทั้งในด้านกาลเทศะ และบุคคลเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (กรมวิชาการ, 2540 : 73) ที่กล่าวว่า การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็นความสามารถในการใช้ภาษาเข้าสู่สังคมและวัฒนธรรม สามารถสื่อความโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ถูกต้องตามหลักภาษา เหมาะสมกับสถานการณ์นั้นๆ ดังนั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

จึงเป็นการใช้ภาษาระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การสื่อสารนั้นถูกต้องเหมาะสม และเป็นที่ยอมรับในสังคมที่ใช้ภาษานั้นการรับรู้รูปแบบ หน้าที่และความหมายของภาษาเพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอ นักเรียนต้องสามารถนำความรู้ดังกล่าวไปใช้จริง ๆ การที่ผู้เรียนใช้ภาษาได้ถูกต้อง คล่องแคล่วและเหมาะสมนั้นขึ้นอยู่กับทักษะการใช้ภาษาการเรียนภาษาที่ดีผู้เรียนต้องมีโอกาสฝึกทักษะการใช้ภาษาให้มากที่สุด ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เป็นการจัดการเรียน การสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งมุ่งเน้นความสำคัญของตัวผู้เรียนมีการจัดลำดับการเรียนรู้เป็นขั้นตอน ตามกระบวนการใช้ความคิดของผู้เรียน โดยเริ่มจากการฟังไปสู่การพูด การอ่าน และการจับใจความสำคัญ ทำความเข้าใจจดจำแล้วนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้

Widdowson, H. G. (1997 : 68-69) ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา การจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษให้บรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตรดังนี้ 1) ใช้เวลาในการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ 2) บรรยายภาคในชั้นเรียนมีส่วนสัมพันธ์กับการเรียนรู้ 3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามธรรมชาติ 4) ให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน 5) จัดกิจกรรมที่เอื้อต่อความสัมพันธ์ของผู้เรียน 6) ครูและผู้เรียนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันและ 7) บรรยายภาคในการสื่อสารใกล้เคียงสถานการณ์จริง จากแนวคิดนี้ วิไลพร ขำวงษ์, กมลรัตน์ เทอร์เนอร์(2550 : 23) ได้จัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมในวิชา ภาษาอังกฤษ 3 ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรีโดย ใช้การเรียนการสอนที่หลากหลายและศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจพบว่าผู้เรียนมีความ พึงพอใจมากและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีจึงเสนอแนะว่าในการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษควรมีการ สอดแทรกกิจกรรมที่จะเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริง

การนำแนวคิดทฤษฎีการสอนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศที่เหมาะสมมาใช้เป็นแนวทางการ จัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนและสอดคล้องกับความจำเป็นของสังคมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถใช้ ภาษาอังกฤษสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นเป็นหนทางหนึ่งอันนำไปสู่การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษและ เตรียมพร้อมเด็กไทยให้สามารถดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 และสนับสนุนการพัฒนาประเทศได้ต่อไปใน อนาคต

สังคมปัจจุบันกำลังเดินไปข้างหน้าอย่างรวดเร็วด้วยบทบาทของเทคโนโลยีและการสื่อสารเป็นตัว ขับเคลื่อนจำเป็นอย่างยิ่งที่มนุษย์ต้องมีทักษะการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 ซึ่งทักษะความเป็นนานาชาติ เป็นอีกทักษะหนึ่งที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยหมายถึงเยาวชนผู้เรียนมีทักษะในการติดต่อ สื่อสารมีความรู้ความเข้าใจในบุคคลต่างวัฒนธรรมกันและสามารถปฏิบัติหรือร่วมงานกับบุคคลดังกล่าวได้ บทบาทของภาษาจึงมีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับทักษะความเป็นนานาชาติในฐานะเป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสาร ระหว่างกันทักษะภาษาแม่และภาษาโลกถือเป็นส่วนหนึ่งของสาระวิชาหลักที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้เพื่อที่ จะดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้เช่นกันซึ่งทักษะด้านภาษาแม่ในที่นี้คือทักษะภาษาไทยและทักษะภาษาโลก ในที่นี้คือภาษาอังกฤษซึ่งจะเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญกับการที่ไทยเป็นสมาชิกของประชาคมอาเซียน (ASEAN Economics Community - AEC) ซึ่งประเทศสมาชิกต้องใช้ทักษะความเป็นนานาชาติประสานความร่วมมือกันในทุกๆด้านและใช้ภาษาอังกฤษจำเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารกันทุกมุมโลกด้วยดังนั้นการเรียน รู้ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาสากลจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้สำหรับผู้เรียนทุกคนในยุคนี้แต่ทว่าปัญหา

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนไทยในปัจจุบันพบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับค่อนข้างต่ำ ดังจะเห็นได้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดของการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Education Test หรือ O-NET) ตั้งแต่ปี 2554-2558 คะแนนการทดสอบวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่ได้ผลคะแนนต่ำมา โดยตลอดและหากพิจารณาไปถึงผลคะแนนของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยเฉลี่ยเป็นรายอำเภอพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ในทุกอำเภอมีผลคะแนนเฉลี่ยการสอบวิชาภาษาอังกฤษไม่ถึงร้อยละ 25 ยกเว้น โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ (2559 : 1-2) ได้กล่าวในปาฐกถาพิเศษเรื่อง Education Reform & Entrance 4.0 ว่า การศึกษาในยุค Thailand 4.0 มีความหมายมากกว่าการเตรียมความพร้อมของคนหรือให้ความรู้กับคนเท่านั้น แต่เป็นการเตรียมมนุษย์เป็นมนุษย์ กล่าวคือ นอกจากให้ความรู้แล้ว ต้องทำให้เขาเป็นคนที่ดี รักที่จะเรียน มีคุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วย นั่นก็คือการสร้างคนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นทักษะในการคิดวิเคราะห์เป็นหลัก ในขณะเดียวกัน Thailand 4.0 คือการพัฒนาประเทศให้มีความทันสมัย มีรายได้มากขึ้น และก้าวพ้นจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง โดยจะต้องนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาประเทศ และต้องสามารถติดต่อกับนานาชาติได้ด้วย จากแนวคิด Thailand 4.0 นี้ กระทรวงศึกษาธิการเร่งดำเนินการปฏิรูปการจัดการเรียนการสอน เพื่อเตรียมพร้อมทักษะต่างๆ ที่จำเป็นให้กับเด็กไทย สอดคล้องกับแนวคิด Thailand 4.0 อย่างเป็นรูปธรรม ในหลายด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้กับเด็กไทย ถือเป็นหัวใจสำคัญของการยกระดับความสามารถสื่อสารกับนานาชาติ และพัฒนาทักษะความเป็นนานาชาติ ทั้งเพื่อการติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยนความรู้ การประสานความร่วมมือ และการค้าขาย นอกจากการพัฒนาทักษะความสามารถในการสื่อสารแล้ว จำเป็นต้องส่งเสริมเด็กไทยให้มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณควบคู่กัน (Communication and Critical Thinking Skills) เพื่อให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ สามารถสื่อสารได้อย่างถูกต้องและชัดเจน

สมพงษ์ จิตระดับ สุอังคะวาทิน และกมลวรรณ พลัฒ์ (2560 : 3) กล่าวถึงหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อน Thailand 4.0 ก็คือ “คนไทย 4.0” ที่ต้องมีคุณลักษณะสำคัญได้แก่ การมีพื้นฐานรากทฤษฎีทางวัฒนธรรม ความพอเพียง การรู้เท่าทันสื่อ และการเป็นนวัตกรรม สร้างนวัตกรรมและผลิตใหม่ได้ เพื่อให้สอดคล้องกับโลกในศตวรรษที่ 21 คนไทยจะต้องปรับเปลี่ยนตนเองใน 4 มิติ คือ 1) เป็นคนไทยที่มีความรู้ทักษะและความสามารถที่สอดคล้องกับโลกศตวรรษที่ 21 2) เป็นคนไทยที่มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม 3) เป็นคนไทยที่มีอัตลักษณ์ของความเป็นไทยที่สามารถยืนอย่างมีศักดิ์ศรีในเวทีสากล และ 4) เป็นคนไทยที่มีความสามารถในการใช้ดิจิทัล เพื่อสอดคล้องกับการเข้าสู่ยุคดิจิทัล ทั้งนี้ การพัฒนาคนไทยให้เป็น “คนไทย 4.0” จะต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้ใน 4 ประเด็น คือ การเรียนรู้ที่สร้างเสริมแรงบันดาลใจ ให้มีชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย การเรียนรู้เพื่อแบ่งปัน ความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการรังสรรค์สิ่งใหม่ๆ การเรียนรู้เพื่อปลูกฝังจิตสำนึก ยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง และการเรียนรู้เพื่อมุ่งการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์

โชติกา วรรณบุรี (2560 : 19) ได้กล่าวว่า ที่ผ่านมาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของไทยส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 90 ไม่เน้นให้ผู้เรียนสื่อสารได้ วิชาเรียนภาษาอังกฤษบางแห่งไม่มีการสนทนา (Conversation) หรือฝึกสนทนาภาษาอังกฤษ แม้แต่ชั่วโมงเดียว จึงเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถพูดสื่อสารภาษาอังกฤษได้อีกทั้ง ค่านิยมของคนไทยในการศึกษายังมุ่งเน้นให้ตนมีสถานะเท่ากับบุคคลอื่นใน

สังคมมากกว่าความสามารถที่ตนจะได้รับการศึกษาอย่างแท้จริงเช่นเดียวกับการเรียนภาษาอังกฤษของเด็กไทยที่มุ่งเน้นการทำข้อสอบให้ผ่านมากกว่าการเรียนภาษาเพื่อสามารถสื่อสารและนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ สอดคล้องกับดัชนีผลสัมฤทธิ์การเรียนภาษาอังกฤษ (English Proficiency Index) ประจำปี 2556 ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนในประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ในจำนวน 60 ประเทศทั่วโลกพบว่านักเรียนไทยมีระดับความสามารถภาษาอังกฤษอยู่ในลำดับที่ 55 จัดอยู่ในกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนภาษาอังกฤษค่อนข้างต่ำซึ่งผลการสำรวจนี้สอดคล้องกับผลการทดสอบโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA) ที่นักเรียนไทยมีคะแนนภาษาอังกฤษลดลง

จากแนวคิดของ Hymes, D.H. (1972 : 269) นักภาษาศาสตร์เชิงสังคมชาวอเมริกันได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับสมรรถนะทางการสื่อสารมุ่งเน้นให้ผู้เรียนภาษาสามารถใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับบริบททางสังคมทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ทางภาษาและเกิดทักษะทางภาษาไปในเวลาพร้อมๆ กันได้นับเป็นพื้นฐานสำคัญของการสอนภาษาแนวสื่อสารในยุคนี้โดยเป้าหมายของการสอนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารก็คือผู้เรียนสามารถสื่อสารภาษาเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพวิธีการสอนภาษามุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถสื่อสารตามสถานการณ์ในการใช้ภาษาจริงมากกว่ามุ่งเน้นการสอนรูปแบบหรือโครงสร้างภาษาเพียงอย่างเดียววิธีการสอนภาษาแนวสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT) เป็นวิธีสอนภาษาอังกฤษที่เกิดขึ้นในช่วงของการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ครั้งสำคัญของการสอนภาษาในศตวรรษที่ 20 ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนี้เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางมาจนถึงปัจจุบันทั้งนี้วิธีการสอนภาษาอังกฤษแนวสื่อสารเริ่มเกิดขึ้นเมื่อประมาณปลาย ค.ศ. 1960 เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการสอนภาษาในอังกฤษ (British Language Teaching Tradition) นักภาษาศาสตร์ประยุกต์ชาวอังกฤษต่างมีความเห็นว่าควรมุ่งเน้นการสอนภาษาเพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการสื่อสาร (Communicative Proficiency) มากกว่าการสอนภาษาเพื่อความรอบรู้เฉพาะโครงสร้างทางภาษา (Mastery of Structures)

Richards & Rodgers (2002 : 235) ได้นำเสนอนิยามความหมายของภาษาเพื่อการใช้งานและการสื่อสาร (Functional or Communicative Definition of Language) ซึ่งถือเป็นพื้นฐานสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษแนวสื่อสารและได้มีส่วนช่วยให้เห็นถึงความหมายของการสื่อสารที่แท้จริงที่ผู้เรียนภาษาควรมีความเข้าใจและสามารถสื่อสารออกมาได้นอกเหนือจากการเรียนรู้ภาษาผ่านระบบของไวยากรณ์และคำศัพท์แบบดั้งเดิมทำให้แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการสอนภาษาแนวสื่อสารเป็นที่ยอมรับกันอย่างรวดเร็วในวงการนักภาษาศาสตร์ชาวอังกฤษและได้แผ่ขยายครอบคลุมไปทั้งอังกฤษและอเมริกาโดยเรียกการสอนแนวนี้ว่าเป็นหลักการสอน (An Approach) มากกว่าวิธีการสอน (A method) และมีจุดมุ่งหมายสำคัญของการสอนภาษา 2 ประการ ได้แก่ (1) เพื่อสร้างสมรรถนะทางการสื่อสาร (Communicative Competence) และ (2) เพื่อพัฒนาระบบการสอนและวิธีการสอนภาษาทั้งสี่ทักษะโดยเชื่อมโยงความรู้ทางภาษาและการสื่อสารเข้าด้วยกัน หลักการสอนภาษาอังกฤษแนวสื่อสารนับว่าเป็นการสอนภาษาอังกฤษที่เน้นในเรื่องของความหมาย (Meaning) มากกว่ารูปแบบทางภาษา (Form) เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสนทนาจากสถานการณ์จริงโดยเลือกใช้ภาษาได้เหมาะสมกับบริบทเป็นสำคัญไม่เน้นการท่องกฎเกณฑ์ทางภาษาหรือไวยากรณ์แต่เรียนรู้เพื่อใช้ภาษาสื่อความหมายเทียบเท่ากับการเรียนรู้โครงสร้างเสียง

และคำศัพท์มีการทำแบบฝึกหัดทางภาษา (Drill) แต่ไม่ได้เน้นหนักมากเหมือนวิธีการสอนแบบตรง (Direct Method) และแบบเน้นไวยากรณ์เน้นการออกเสียงได้อย่างถูกต้องมากกว่าการพยายามออกเสียงให้เหมือนกับเจ้าของภาษามีการฝึกการใช้ภาษาครบทั้งสี่ทักษะสื่อสารให้มีความสำคัญกับผู้เรียนด้านการสื่อสาร คล่องแคล่ว (Fluency) มากกว่าความถูกต้องของการใช้ภาษา (Accuracy) มีการแก้ไขในเรื่องของข้อผิดพลาดการใช้ภาษาของผู้เรียน (Error Correction) โดยพยายามให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และแก้ไขข้อผิดพลาดทางภาษาด้วยตนเองผู้สอนจะกระตุ้นด้วยการสร้างสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาสื่อสารออกมาให้ได้มากที่สุดซึ่งกิจกรรมการสื่อสาร (Communicative Activities) เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนนำมาใช้ในการสอนภาษาอังกฤษซึ่ง รูปทอง กว้างสวัสดิ์ (2549 : 56) ได้แบ่งประเภทของกิจกรรมสื่อสารออกเป็น 2 ชนิด ได้แก่ 1) กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร (Functional Communication Activities) เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนฝึกให้ผู้เรียนพัฒนาและใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารความหมายตามหน้าที่ของภาษา (Function) และ 2) กิจกรรมปฏิสัมพันธ์ในสังคม (Social Interaction Activities) เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนให้ผู้เรียนพัฒนาและใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารกับบุคคลในสังคมต่างๆ เช่น กิจกรรมการสนทนา การโต้เถียง การอภิปราย การแสดงละคร สถานการณ์จำลองบทบาทสมมติ

การสอนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศแนวสื่อสาร (Communicative Approach) เป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบันและวิธีการสอนภาษาที่รู้จักกันดีอย่างกว้างขวางทั่วโลกคือวิธีการสอนรูปแบบ 3P (PPP Teaching Model) เป็นวิธีการสอนภาษาตามลำดับขั้น ได้แก่

ขั้นที่ 1 การนำเสนอ (Presentation) ผู้สอนนำเสนอเนื้อหาความรู้การใช้ภาษาใหม่ๆ ให้กับผู้เรียน

ขั้นที่ 2 การฝึกปฏิบัติ (Practice) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับในขั้นนำเสนอมาฝึกปฏิบัติในลักษณะควบคุม (Controlled Practice) เช่น แบบฝึกหัดถามตอบสนทนาโต้ตอบผู้สอนคอยสนับสนุนให้การฝึกปฏิบัติดำเนินไปอย่างมีความหมาย

ขั้นที่ 3 การนำไปใช้ (Production) หลังจากผู้เรียนได้ฝึกฝนและเข้าใจการใช้ภาษาได้พอสมควรแล้วผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำความรู้และทักษะภาษาที่มีไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้อย่างอิสระ (Free Practice) ในกิจกรรมสื่อสารต่างๆ เช่น บทบาทสมมติสถานการณ์จำลองเกมส์ทางภาษาการสำรวจการหาข้อมูลซึ่งรูปแบบการสอน 3P นี้ มีแนวคิดพื้นฐานว่าภาษาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารดังนั้นเป้าหมายของการสอนภาษาคือให้ผู้เรียนภาษาสามารถสื่อสารได้อย่างเหมาะสมในบริบทต่างๆทางสังคม (Social Context) หรือสถานการณ์สื่อสารในชีวิตจริงที่มีความแตกต่างและหลากหลาย (ธนกร สุวรรณพฤติ, 2558 : 21) เมื่อตระหนักถึงปัญหาที่ผู้เรียนไม่สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้แม้จะมีความรู้หลักภาษาและโครงสร้างทางภาษาเป็นอย่างดีแต่ไม่สามารถพูดคุยนสื่อสารหรือใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมกับบริบทหรือสถานการณ์นั้นๆ หลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจึงมีเป้าหมายของการสอนให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้ในสถานการณ์ต่างๆ เช่นการใช้ภาษาตามหัวเรื่องและหน้าที่ภาษา (Notional-Functional Language) ซึ่งเป็นหลักสูตรเน้นความจำเป็นต้องใช้ภาษาของผู้เรียนในสถานการณ์ชีวิตจริงการจัดกิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียนและการใช้ภาษาของผู้เรียนมีลักษณะใกล้เคียงกับสถานการณ์สื่อสารที่เกิดขึ้นจริง (Authenticity) เพื่อเตรียมความพร้อมแก่ผู้เรียนในการใช้ภาษานอกชั้นเรียนและฝึกใช้ภาษาสื่อความหมายโดยมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจนกระทั่งสามารถใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่วถูกต้องและเหมาะสมกับบริบท (Savignon, 1991 : 268-269)

อาทิตย์ อินตะแก้ว (2560 : บทคัดย่อ) เสนอแนวคิดที่ว่า วิธีการสอนภาษาอังกฤษที่เน้นภาระงาน (Task-based Instruction) อาจเป็นวิธีการสอนที่เหมาะสมกับการสอนภาษาอังกฤษและเหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาที่ผู้เรียนเรียนภาษาอังกฤษเป็นระยะเวลานานแต่ยังไม่สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากการเป็นการสอนที่ตรงกับการเรียนรู้ภาษาแม่ซึ่งผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ภาษาจากสถานการณ์จริงวิธีการสอน Task-Based Instruction หรือการสอนที่เน้นภาระงานนั้นมีองค์ประกอบของภาระงานที่สำคัญคือ 1) เป้าหมาย (Goal) หมายถึงผู้สอนกำหนดเป้าหมายของภาระงานที่ทำให้ผู้เรียนสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายของภาระงานแต่ละขั้นได้ 2) ข้อมูลป้อนเข้า (Input) หมายถึงข้อมูลที่ได้รับการพูดหรือจากสื่อการสอนต่างๆและประสบการณ์สอนของผู้เรียนในการปฏิบัติภาระงาน 3) บทบาท (Role) หมายถึงบทบาทของครูและผู้เรียนในการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จ 4) ขั้นตอนการปฏิบัติภาระงาน (Procedures) หมายถึงการกำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติในภาระงานต่างๆและ 5) ผลงาน (Outcomes) หมายถึงผลสำเร็จของงานซึ่งประกอบด้วย 2 ประเด็นได้แก่ผลผลิตหรือผลงานที่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดและด้านกระบวนการคือรูปแบบกระบวนการที่ใช้และขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ

ระพีพรรณ สุฐาปัญญกุล และวิสาข์ จิตวิตร (2558 : 148-162) ได้เสนอวิธีการสอนแบบโครงงาน (Project-based Instruction) ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากงานที่ได้ปฏิบัติและเสนอว่าควรออกแบบกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมมีทักษะความสามารถในการแก้ปัญหาได้ พัฒนาระบวนการคิดการจัดการการประยุกต์ความรู้ในทักษะวิชาชีพและการใช้ภาษาควบคู่กันในการประสบการณ์จริงที่ผู้เรียนต้องเผชิญได้เป็นการเรียนรู้ที่สามารถสร้างองค์ความรู้จากการปฏิบัติภาระงานและยังเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) ผ่านกิจกรรมการทำงานร่วมกันแก้ไขปัญหาาร่วมกันจนเกิดความรู้ใหม่สร้างนวัตกรรมเชิงความคิดและสามารถผลิตชิ้นงานได้โดยทักษะการใช้ภาษาอังกฤษจะสอดแทรกในการเรียนเป็นการฝึกทักษะความสามารถในการนำเสนอผลงานในระดับสากล

3. สรุป

การศึกษาของไทยในยุค Thailand 4.0 นั้น มีแนวคิดสำคัญที่เกี่ยวข้องอยู่หลายประการซึ่งการศึกษาในยุค Thailand 4.0 มีความหมายมากกว่าการเตรียมความพร้อมของคนหรือให้ความรู้กับคนเท่านั้น แต่เป็นการเตรียมมนุษย์เป็นมนุษย์กล่าวคือนอกจากให้ความรู้แล้วต้องทำให้เขาเป็นคนที่รักที่จะเรียนมีคุณธรรมและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยนั่นก็คือการสร้างคนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นทักษะในการคิดวิเคราะห์เป็นหลัก และหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อน Thailand 4.0 ก็คือ “คนไทย 4.0” ที่ต้องมีคุณลักษณะสำคัญได้แก่การมีพื้นฐานรากฐานทางวัฒนธรรมความพอเพียงการรู้เท่าทันสื่อ และการเป็นนวัตกรรม สร้างนวัตกรรม และผลิตผลใหม่ได้เพื่อให้สอดคล้องกับโลกในศตวรรษที่ 21 คนไทยจะต้องปรับเปลี่ยนตนเองใน 4 มิติคือ 1) เป็นคนไทยที่มีความรู้ทักษะและความสามารถที่สอดคล้องกับโลกศตวรรษที่ 21 2) เป็นคนไทยที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม 3) เป็นคนไทยที่มีอัตลักษณ์ของความเป็นไทยที่สามารถยืนอย่างมีศักดิ์ศรีในเวทีสากลและ 4) เป็นคนไทยที่มีความสามารถในการใช้ดิจิทัลเพื่อสอดคล้องกับการเข้าสู่ยุคดิจิทัลทั้งนี้การพัฒนาคนไทยให้เป็น “คนไทย 4.0” จะต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้ใน 4 ประเด็น คือ การเรียนรู้

ที่สร้างเสริมแรงบันดาลใจให้มีชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย การเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการรังสรรค์สิ่งใหม่ ๆ การเรียนรู้เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง และการเรียนรู้เพื่อมุ่งการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์

4. เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2540). **แนวทางการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2545). **การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- โชติกา วรรณบุรี. (2560). รายงานสภาวะการศึกษาไทยปี 2558/2559 ความจำเป็นของการแข่งขันและการกระจายอำนาจในระบบการศึกษาไทย. **วารสารการศึกษาไทย**. 14(136). 7-10.
- ธนกร สุวรรณพจน์. (2558). **การพัฒนาแบบการสอนกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. (2559). **ปาฐกถาเรื่อง “Education Reform & Entrance 4.0” ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี 461/2559**. สืบค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2561. จาก <http://www.moe.go.th/websm/2016/nov/461.html>
- รูปทอง กว้างสวัสดิ์. (2549). **คู่มือการสอนภาษาอังกฤษ**. กรุงเทพมหานคร : เดือนตุลา.
- ระพีพรรณ สุราษฎร์กุล และวิสาข์ จิตวิตร. (2559). การพัฒนาแบบการสอนภาษาอังกฤษเทคนิคโดยวิธีการสอนที่เน้นภาระงานและโครงงานเพื่อพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาปริญญาตรี. **วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร**. 8(1). 167-182.
- วิไลพร ขาวงษ์, กมลรัตน์ เทอร์เนอร์. (2550). ผลของการเรียนการสอนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนิจังหวัดนนทบุรี. **วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ**. 1(1). 28-37.
- สมเกียรติ อ่อนวิมล. (2559). **สำนักงานอิสร**. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2560. จาก <http://www.news.thaipbs.or.th>
- สำลี รักสุทธี. (2544). **เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนและเขียนแผนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.
- อาทิตย์ อินตะแก้ว. (2560). **การศึกษาและพัฒนาแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนระดับอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ: การวิจัยแบบผสมผสานวิธีการ**. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศึกษาศาสตร์มนุษย. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- Hymes, D.H. (1972). "On Communicative Competence" In : J.B. Pride and J. Holmes (eds) Sociolinguistics. **Selected Readings**. Harmondsworth : Penguin. 269-293.
- Richarods, j. & Rodgers, T. (2002). **Approaches and Methods in Language Teaching**. 2nd ed. Cambridge University Press, USA.
- Savignon, S. J. (1991). Communicative language teaching: State of the art. **TESOL Quarterly**. 251. 261-277.
- Widdowson, H. G. (1997). **Communicative Language Teaching Some Implications for Teacher Education**. Oxford : Oxford University Press.